

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Magistris, Et Ne Aliquid exigatur pro licentia docendi. Titvlvs V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

CAP. XLV.

Qui ordinavit aliquem sub promissione de non petendo ab ipso provisionem: ordinator per triennium a collatione, presentator vero ab executione ordinum, etiam per triennium suspensum: ordinatus vero, ab ordine perpetui sit suspensus: & solum per sedem Apostolicam cum eis dispensatur.

Idem.

Si quis ordinaverit a, seu ad ordinem presentaverit aliquem, promissionem vel juramentum ab illo recipiens, quod super provisione tua non inquietet b eundem ordinatorem a collatione, presentator vero ab executione ordinum per triennium, & ordinatus ab ordine sic suscepto, donec dispensationem super hoc per sedem Apostolicam obtinere meruerint, noverint se suspensos.

CAP. XLVI.

Habet duo dicta: secundum ibi, & ad resignationes. Et propter brevitate & varietate lectionum aliter non summatur.

Idem.

Mandato c nostro recepto, ut cum Monachis, qui per Simoniam dato aliquo locum in monasteriis sunt adepti, secundum constitutionem generalis concilii dispensaret: & infra. Consul. t. breviter respondentes, dicimus mandatum Apostolicum, etiam ad Abbates extendi, & resignationes spiritualium & temporalium, que nullo pacto, sed affectu animi procedente, utrinque taliter acquiruntur, (in quo casu delinquentibus sufficit per solam poenitentiam suo satisfacere creatori) eos pro Simonia hujusmodi non teneri.

NE PRAELATI VICES SVAS, VEL ecclesias sub annuo censu concedant.

TITVLVS IV.

CAP. I.

Qui dat pecuniam, ut Episcopalem vel spirituales iurisdictiones exerceat, officio suo priveretur. & sic conferens illud amplius conferre non poterit, & canonice punietur. hoc dicit, cum sequentibus.

Alexander in Concilio Lateran. d.

Præterea quoniam quidam in quibusdam partibus sub precio statuunt, qui Decani vocantur, & pro certa pecunia quantitate Episcopalem iurisdictionem exercent: Præsentanti decreto statuimus, ut qui de cetero hoc præsumpserit, officio suo priveretur, & Episcopus conferendi hoc officium potestatem amittat.

CAP. II.

Summatum est supra ca. proximo.

Idem in Concilio Turonen.

Quoniam in quibusdam partibus Decani e quidam vel Archipresbyteri ad agendas vices Episcoporum seu Archidiaconorum, & terminandas causas ecclesiasticas sub annuo precio statuunt: quod ad sacerdotum gravamen, & subversionem iudiciorum non est dubium redundare: id ulterius fieri prohibemus. Quod si quis de cetero fecerit, tenoveatur a clero. Episcopus autem, qui hoc sustinuerit, & f. ecclesiasticam iurisdictionem

a Vid. Theresmetam in ca. statum. & ca. ordinatione. i. quaestio. i. & Sylvestrum citatum in ca. præc. b Inquietaret. c de materia huius ca. vid. D. Sotum lib. 9. de just. & iura. q. 8. art. 1. ad 6. argu. Martinum Navarum in Manuali Confessur. c. 23. tit. de Simon. d Ca. 11. incipit, cum in officio. f. præterea quomodo. & ca. 11. tit. de praelato, ne vices suas, &c. in i. compilatione. e Post Concil. Lateran. sub Alexand. III. part. 2. c. 1. f. Ecclesiastica iudicia, &c.

sua patitur dissimulatione perverti districtione canonica percellatur.

CAP. III.

Regimen ecclesie sub annuo censu committi non debet.

Idem.

Quoniam a enormis quaedam consuetudo in quibusdam locis contra sanctorum Patrum institutiones invaluit, ut sub annuo precio sacerdotibus ad ecclesiarum regimen statuatur: Ne id fiat, modis omnibus prohibemus. Quia dum sacerdotum sub huiusmodi mercede venale disponitur, ad æternæ retributionis premium consideratio non habetur.

CAP. IV.

Fructus ecclesiarum sub annuo censu concedi possunt.

Idem Exonien. Episcopo.

Verulam b Magistri Guil. recepimus, quod cum ecclesiam de c Cephalai, a G. persona ejusdem ad annum censum tenendam per septennium suscepisset: ipse antequam eam per unius anni spatium tenuisset, auferre præsumpsit: quanquam præfata fide firmaverit, quod usque ad statutum terminum nullam ei exinde molestiam vel gravamen inferret. Ideoque mandamus, quatenus si constiterit ita esse, eum districtione compellas ut præfatum ecclesiam dicto Guil. restituat: & usque ad terminum constitutum (secundum quod inter se d. convenierint) ipsum eandem permittat pacifice possidere.

DE MAGISTRIS, ET NE ALIQUID exigatur pro licentia docendi.

TITVLVS V.

CAP. I.

Ecclesia cathedralis providere debet Magistro de beneficio, qui clericos ejusdem ecclesie, & alios pauperes gratis doceat: & vendens licentiam docendi, aut interdicens idoneum ad docendum, beneficio priveretur.

Ex Concilio Lateranen.

Quoniam ecclesia Dei, sicut pia mater providere tenetur, ne pauperibus, qui parentum opibus juvari non possunt, legendi & proficiendi oportunitas subtrahatur, per unamquamque cathedralem ecclesiam Magistro, qui clericos ejusdem & scholares pauperes gratis doceat, competens aliquod beneficium præbeatur: [i & infra.] Pro licentia e vero docendi nullus precium exigat vel sub obtentu alicujus consuetudinis ab eis f. qui docent aliquid querat, nec docere quenquam (qui sit idoneus) petita licentia illis interdicit. Qui autem contra hoc venire præsumpserit, ab ecclesiastico fiat beneficio alienus. Dignum quippe videtur ut in ecclesia fructus g sui laboris non habeat, qui cupiditate animi, dum vendit docendi licentiam, ecclesiasticum profectum nititur impedire.

[i Quo docenti necessitas sublevertur, & discipulis via pateat ad doctrinam. In alio quoque restituatur ecclesie, seu magisteri si retroactis temporibus aliquid in eis fuerit deputatum.]

CAP. II.

Pro licentia docendi nihil exigere debet, vel promitti, & exaltum restituere, & promissum remittere debet & negligente infirmitate praelato, ad magistrum constituendum supplere hoc superior.

Alexander III. Vinton. Episcopo h.

Prohibeas i ne in parochia tua pro licentia docendi exigatur aliquid, aut etiam promittatur. Si quid

a Cap. 2. & 3. eod. tit. in 1. comp. b Ca. 4. eod. tit. in 1. comp. c Cephalai. d convenit. e vid. quos citabo in cap. sequenti. f al. quos docent. g fructus. h Vinton. i Ca. 2. eod. tit. in 1. compit.

veto postea iolum fuerit vel promissum, remitti promissum facias, & restitui appel. cessante solum, sciens quod scriptum est: Gratis accepistis, gratis date. Sanè si quis distulerit Magistros in locis congruis instituire, tibi liceat app. postposita, ibi aliorum instructioni proficere viros providos, honestos, & discretos.

CAP. III.

Tro licentia docendi pecunia exigi non debet, etiam si hoc habeat consuetudo.

Idem.

Quanto Gallicana a ecclesia: [1 & infra.] Dignos esse animadversione censemus, qui nomen Magistri scholarium, & dignitatem assumunt, & sine certo precio ecclesiasticis viris docendi alios licentiam non impendunt. Cum autem hæc prava consuetudo à cupiditatis radice processerit, & de eorum admodum ecclesiasticæ honestatis confundat: mandamus, quatenus (consuetudine ipsa de vestris ecclesiis extirpata) sub anathematis interminatione hoc inhibere curetis, districte precipientes, ut quicumque viri idonei & literati voluerint regere studia literaria, sine molestia & exactione qualibet scholas regere permittantur. Si qui vero huiusmodi prohibitionis vel præcepti extiterint transgressores, eos officiis, & dignitatibus spoliatis.

[1 Majorum personarum scientia & honestate prævalget, et cautius nititur cavere quæ confundere ecclesiasticam videantur honestatem, tanto vehementiori.]

CAP. IV.

In qualibet cathedrali ecclesia, vel alia in facultatibus sufficienti, debet a prelo vel capitulo unus Magister eligi, cui redditus unus præbenda debent assignari: in Metropolitana vero ecclesia etiam eligi debet Theologus: & si ad Grammaticum & Theologum non sufficit, provideat ipsi Theologo ex redditibus sue ecclesie, & Grammatico faciat provideat in aliqua ecclesiarum suarum civitatis vel diocesis.

Innocentius III. in Concilio generali b.

Quia nonnullis propter inopiam & legendi studium & opportunitas proficiendi subtrahitur, in Lateranen. Concilio pia fuit constitutione e provisum, ut per unamquamque cathedralem ecclesiam Magistro, qui eisdem ecclesie clericos aliosque scholares pauperes gratis institueret, aliquod competens beneficium præberetur, quo & docentis relevaretur necessitas, & via pateret discipulis ad doctrinam. Verum quoniam in multis ecclesiis id minime observatur: nos prædictum roborantes statutum adjicimus, ut non solum in qualibet cathedrali ecclesia, sed etiam in aliis, quarum sufficere poterunt facultates, constituatur Magister idoneus, à prelo cum capitulo, seu majori & saniori parte capituli eligendus, qui clericos ecclesiarum ipsarum gratis in Grammatica & facultate, & alios instruat juxta posse. Sanè Metropolis ecclesia Theologum nihilominus habeat, qui sacerdotes & alios in sacra pagina doceat, & in his præsertim informet, quæ ad curam animarum spectare noscuntur. Assignetur autem cuilibet Magistro rum à capitulo unius præbendæ proventus, & pro Theologo à Metropolitanano tantundem, non quod propter hoc efficiatur canonicus, sed tamdiu reditus ipsos percipiat, quamdiu perhiterit in docendo. Quod si forte de duobus e ecclesia Metropolis gravetur, Theologo juxta modum prædictum ipsa provideat, Grammatico vero in alia ecclesia sua civitatis, sive diocesis, quæ sufficere valeat, sciat provideat.

CAP. V.

Prælati & capitula ad studia Theologie scholares doctiles transmittere tenentur, qui in absentia redditus præbendarum suarum & beneficiorum per quinquennium integraliter percipient: & si pro-

a Cap. 3. eod. tit. in 1. compil. b Scil. Later. ca. 11. & Cap. 1. eod. tit. in 4. compil. c institutione. d Grammatica. e al. de duobus Magistris.

prii redditus ad sustentationem studii non sufficient, debet prælati cum capitulo eis provideri, magistri vero doctes, doctores, accegre præcipiunt fructus beneficiorum suorum.

Honorius III.

Super specula a. &c. [1 & infra.] Volumus & mandamus, ut statutum in concilio generali de Magistris Theologis per singulas Metropoles statuentis, in violabiliter observetur. Statuentes, ut quia super hoc propter raritatem Magistrorum se possent forsitan aliqui excusare, ab ecclesiarum prælatis & capitulis ad Theologica b professionis studium aliqui docibiles designentur: qui cum docti fuerint, in Dei ecclesia vel ut pleudor fulgeant firmamenti c, ex quibus postmodum copia possit haberi doctorum, qui velut stellas in perpetuas æternitates mansuri ad iustitiam valeant plurimos erudire: quibus si proprii proventus ecclesiastici non sufficient, prædicti necessaria subministrant. Docentes vero in Theologica facultate, dum in scholis docent, & studentes in ipsa, in integrè per annos quinque percipiunt de licentia sedis Apost. proventus præbendam & beneficiorum suorum, non obtinente aliqua contraria consuetudine vel statuto, cum denario fraudari non debeant, in vinea Domini operantes.

[1 Cū sitag, de singulis provinciis quælibet scripta, ac scripta pro Rege Assisero, qui beatitudo dicitur, per ancillas quælibet dicitur, & adduci ad arcem & manna civitatis per manum Assisero manubrem accipere necessarium videlicet fulcrum.

DE IUDÆIS, SARRACENIS, & eorum servis.

TITVLVS VI.

CAP. I.

Si servus à Iudæo emptus causa matrimonii factus est, vel fuerit desiderat Christianus pro XII. solidis redimatur.

Ex Concilio Lateranen.

Presenti concilio sancimus, ut nullum Christianum mancipium Iudæo serviat, sed datus XII. solidis pro quolibet bono mancipio ipsum quicumque Christianorum, seu ad ingenuitatem, seu ad servitium literarum habeat redimendi: & si Christianus dei delinquerat, & non permittitur, idem fiat: Quia nefas est quantum Christus redemit, blasphemum Christi in servitium oculis detinere.

CAP. II.

Iudæus Christianum in servum habere non potest, nisi ipsi volunt, non vero potest.

Gregorius Episcopus & Lucas.

Multorum ad nos: [1 & infra.] Nulli Iudæo liceat Christianum mancipium in suo dominio retinere: sed si qui apud eos inveniuntur, libertas constituetur. Hi vero, qui in possessionibus eorum sunt, libertatem eorum diutius adhaerent, utpote & conditione libertatis debentes, ad colenda ruta remaneant, consuetas pensiones prædictis viris præbentes. Cuncta etiam, quæ de colonis vel originariis iura precipiant, peragant, & nihil eis extra hoc oneris indicatur. Quod si quilibet Iudæorum h aliquid de his, vel ad aliud transferre locum, vel ad aliud obsequium retinere voluerit, ipse libi imputet, qui jus coloniarum, & jus Domini sibi iure veritate damnavit.

[1 Relatione pervenit, à Iudæo in Lucensi civitate digno

a Pars huius capituli sup. tit. de cler. vel Monach. b Theologia. c Vid. auct. habita. C. ne filius pro patre. d Matysian. e Lati. undist. 12. epist. 21. f C. 3. eod. tit. in 1. comp. g consuetudine ad conditioni. h al. verum.

